

Utbildningsinspektion i Gransätterskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Skolform	Antal elever/barn	Skolform	Antal elever/barn
Förskoleklass:	42	Skolbarnsomsorg:	129
Grundskola:	595		

Utbildningen vid Gransäterskolan omfattar verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 9. Till skolan hör även fritidshem samt två kommunövergripande undervisningsgrupper, Aspen och Eken.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i sex arbetsenheter, av vilka tre i sin tur är delade i två lag omfattande förskoleklass, årskurs 1–4 samt årskurs 5–9. Övriga tre enheter omfattar årskurs 1–7, årskurs 7–9 respektive de kommunövergripande undervisningsgrupperna som tillsammans med specialpedagogerna bildar en egen enhet. Till organisationen finns även ett serviceteam som består av skolsköterska, kurator, skolassistenter, vaktmästare, studie- och yrkesvägledare samt café- och kökspersonal.

På skolan finns två rektorer med ansvar för tre enheter vardera samt för specifika skolövergripande frågor.

I kommunens bildningsplan formuleras grunderna för Håboskolan och uttrycks i de fem hörnstenarna: Personlig och social utveckling, Kunskaps- och färdighetsutveckling, Utveckling av arbetsformer och arbetssätt, Utveckling av inflytande och samverkansformer samt Utveckling av en god arbetsmiljö och organisation. Eftersom kontakterna mellan både arbetslag och enheter är små har Håboskolans idéer omsatts på olika sätt inom Gransäterskolan.

Flertalet elever bor i skolans närhet med undantag för några av eleverna i de kommunövergripande undervisningsgrupperna. De elever som tillhör enheten Palmen med undervisning i årskurs 6–8 kommer från Skokloster och gick årskurs 1–5 där.

Skolan har byggts om och till i enlighet med modellen för Skola 2000, som kännetecknas av idén om ”den lilla skolan i den stora skolan”. Gransäter-skolan var den första enhet i Håbo kommun som byggdes om och till enligt detta koncept.

Genomförandet av inspektionen i Gransätersskolan

Skolverket sände den 13 juni 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för Gransäterskolan har bestått av undervisningsrådet Gunnel Eriksson och experten Arne Hedebark. Besök på Gransäterskolan inleddes den 30 september och avslutades den 2 oktober 2003.

Utöver inspektionsrapporter för varje skola framställs en sammanfattande rapport för kommunen som helhet. Den kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp de krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

I Gransätersskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning, representanter för pedagoger, elever samt föräldrar. Lektioner i förskoleklass, årskurs 2, 5 och 9 besöktes. Under besöket fördes också samtal med övrig personal och elever i samband med raster och vid spontana kontakter.

Underlaget baseras även på epost som kommit till Skolverket angående förhållanden på Gransätersskolan.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

Skolans dokument för värdegrundsfrågor kallas Gransätersredan och innehåller fem nyckelord: glädje, jämställdhet, respekt, trygghet och vårdat språk. Värdegrundsprogrammet har utarbetats i samarbete med personal, elever samt föräldrar och alla på skolan är bekanta med Gransätersredan. Från föräldrahåll uppger man att det märks på barnen att skolan jobbar med värdegrundsfrågor, vilket föräldrarna uppskattar. Eleverna nämner Gransätersredan som något positivt, men säger att språkbruket bland äldre elever stundtals är hårt.

Värdegrundsfrågorna kommer även till uttryck i arbetet med Livsviktigt, ett läromedel där dessa frågeställningar är centrala. Alla barn säger att de har "ämnet" Livsviktigt och föräldrar menar att det borde vara "kittet" som håller ihop skolan.

På skolan finns även kamratstödjare, Friends. Eleverna känner till vilka som är utsedda till att vara Friends och vänder sig till dem vid behov. På skolan finns en skolpräst som utgör en resurs i undervisningen.

I Gransätersredan finns angivet att ”äldre elever tar ansvar för yngre genom att vara ett positivt föredöme”. Oavsett vilken åldersgrupp av elever man pratar med uppger de att de känner sig trygga, men det finns orosmoment. Föräldrar till yngre barn uppger att det finns en del konflikter mellan äldre och yngre barn. Vid bearbetningen av dessa konflikter konfronteras ibland berörda elever, något som upplevs skrämmande av de yngsta barnen. Ett sådant förfaringsätt ställer, enligt föräldrarna, för stora krav på de yngsta barnen och de anser att handlingssätt av den här typen måste diskuteras på skolan.

Tryggheten utgör en grundförutsättning för lärandet. Elever på Gransätersskolan har uttryckt både att man har lust att lära och att man vill lära sig mer. Bland eleverna i årskurs 9 finns oro för om man lär sig tillräckligt. Den osäkerheten uppkommer när elever pratar med kompisar i andra enheter på skolan eller från andra skolor och hör hur dessa jobbar och med vilka moment.

Många exempel har iaktagits under inspektionen på hur elever tar ansvar bland annat genom praktiskt arbete i den dagliga verksamheten och genom att hjälpa varandra med studierna. Inte minst gäller det elever i årskurs 7 som lyssnar och stöttar när tvåorna lästränar.

Eleverna själva tar dessutom generellt sett ansvar för de skoluppgifter som de tilldelats eller själva har initierat även om de äldsta eleverna klart uttrycker att de inte utnyttjar sin kapacitet fullt ut. Vissa elever behöver extra stöd för att växa in i uppgiften att lära sig ta ansvar och lärarna portionerar därför ut detta i takt med ökad mognad.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets utbildningsinspektörer att det råder ett gott klimat mellan elever och personal på Gransätersskolan. Eleverna uppger att de är trygga, vilket innebär att de samtidigt ger ett bra betyg åt skolans arbete med värdegrundsfrågor.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Kommunens skolplan innehåller fem hörnstenar och till var och en av hörnstenarna finns ett antal inriktningsmål och ett antal resultatmål. Inriktningsmålen skall komma till uttryck i arbetsplaner vid varje skola och för Gransätersskolan är 15 av skolplanens 32 mål uppsatta för läsåret 2003–2004. Samtliga mål i arbetsplanen skall följas upp eller utvärderas i november 2003 enligt den tidplan som fastställts på skolan.

Lärarna uppger att man har jobbat med bearbetning av kursplanerna under våren 2003 och att dessa nu är på remiss inom skolan. Arbetet har kommit en

bit, men är inte klart. Vid inspektionstillfället fanns en första version av den lokala bearbetningen av kursplanernas kunskapsmål. Utkasten skiljer sig mellan ämnena och kopplingen till de olika kunskapsformerna som kommer till uttryck i läroplanens fyra F-fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet – är mer eller mindre osynliga.

Eleverna i årskurs 5 känner inte till några kunskapsmål och eleverna i årskurs 9 gör det endast i begränsad omfattning. Som tidigare påpekats är eleverna i årskurs 9 oroliga över om de kan tillräckligt, eftersom de hör så mycket om vad elever i andra enheter och skolor jobbar med.

I svenska tillämpas ett system med uppföljning av elevernas utveckling och avstämningar sker i förskoleklass, årskurserna 2, 5 och 7. Resultaten av dessa diagnoser utgör underlag för vilka elever som skall få specialpedagogiskt stöd. Specialpedagogerna själva väljer ut de elever som skall omfattas av deras insatser. Alla elever får inte den hjälp som de behöver enligt specialpedagogerna. Under våren 2003 fick 110 av skolans 650 elever, eller ca 17 procent specialpedagogiskt stöd.

Vid inspektionstillfället pågick ett arbete med att finna ett bra system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i matematik. Inspektörerna har med skolledningen diskuterat avstämning av målen i samtliga kursplanens ämnen i årskurs 5.

De nationella proven i årskurs 5 genomförs och om elev inte når förväntat resultat anmäler ansvarig lärare detta till specialpedagogerna. Det är, enligt specialpedagogerna, osäkert om alla lärarna gör denna anmälan och en samlad bild av resultaten på de nationella proven saknas. Skolledningen bedömer att för de elever som inte nått målen i årskurs 5 saknas i vissa fall åtgärdsprogram.

Vid en jämförelse över betygsutfallet år 9 under några år framkommer:

År	Genomsnittligt meritvärde	Andel (%) behöriga till nationellt program	Andel (%) som uppnått målen i alla ämnen
2000	182,2	79,6	77,8
2001	209,4	93,0	76,7
2002	200,5	88,5	75,0

Meritvärdet har varierat såväl som behörigheten till nationellt program i gymnasieskolan. År 2001 redovisade Gransäterskolan resultat som översteg riksnittet såväl för meritvärdet som för behörigheten. Andelen elever som uppnått målen i alla ämnen visar att ungefär var fjärde elev lämnade Gransäterskolan utan ett fullständigt betyg under åren 2000–2002.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets utbildningsinspektörer att resultaten av det pedagogiska arbetet vid Gransäterskolan kan förbättras. Både läroplanen och Håboskolan förespråkar ett elevaktivt arbetssätt där eleverna skall ta ansvar för sitt eget lärande. Eftersom arbetet med att klargöra kunskapsmålen inte hunnit så långt blir det problematiskt för eleverna. Om man inte känner till vart man skall – hur skall man då veta vilka kunskaper som man skall söka?

Därför bör det påbörjade arbetet med bearbetning av kursplanerna vidareutvecklas så att både elever och föräldrar kan tillgodogöra sig denna information. Först när eleverna är informerade om vad skolan eftersträvar att de skall lära kan aktiv delaktighet och ansvarstagande för studierna komma till stånd.

Under de senaste åren har ungefär var fjärde elev lämnat skolan utan fullständigt betyg. Skolan bör analysera orsakerna till resultaten, vidta åtgärder så att elever som i framtiden lämnar skolan skall få så bra förutsättningar som möjligt att lyckas med studierna i gymnasieskolan.

För elever som får svårigheter i skolarbetet skall åtgärdsprogram upprättas.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Gransäterskolan har satsat på elevdemokrati. Detta formuleras i skolans plan för olika arbetsgrupper på följande sätt:

Klassråd

”Eftersom eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas hålls klassråd i varje klass – åldersgrupp. Utformningen anpassas efter elevernas ålder och mognad. Det som framkommer på klassrådet och som gäller hela skolan, framförs i elevrådet”.

Elevråd

”Eleverna vid vår skola är organiserade i ett elevråd. Varje arbetslag (B elever ur skolår 5–8) är representerade vid elevrådet med en representant. Om ordinarie representant inte kan närvara skall suppleanten vara närvarande. För att de yngre eleverna skall våga framföra sina synpunkter/åsikter skall varje arbetslag (A ur skolår 1–4) vara representerade av två elever vid varje elevråd. Ur elevrådet väljs två skyddsombud före utgången av oktober månad.”

Det finns således en teoretisk grundmodell för hur det formella inflytandet skall gestaltas. Verkligheten ser dock annorlunda ut. I vissa enheter lever man upp till den tänkta modellen, i andra inte. Några lag har infört kontaktgrupp/mentorstid, i vilken elever från de åldrar som finns representerade i arbetslaget ingår. I denna grupp förekommer inget klassråd. Rektor påpekar att kontaktgrupp/mentorstid inte ersätter klassråd. Det råder oklarhet kring klassråd respektive kontaktgrupp/mentorstid både från elev- och personalhåll, trots att skollagen har tydliggjort hur processen skall fungera.

Vid inspektionstillfället fanns inga elevskyddsombud utsedda för innevarande läsår och intervjuade elever var omedvetna om denna funktion.

Samverkan med föräldrarna sker på flera sätt och är formaliserad i föräldrarådet, vilket sammanträder en gång per månad.

Skolan har en handlingsplan mot mobbning, som är skild från skolans arbetsmiljöplan, i vilken mål finns uppsatta för jämställdhet samt arbetet mot kränkande särbehandling, våld och mobbning. Trots att skolan bedriver ett omfattande och gediget arbete för att förhindra kränkande behandling, där även elevvårdspersonalens insatser inkluderas, finns inte det förebyggande arbetet beskrivet i handlingsplanen. Planen är välkänd bland personalen.

Sammanfattningsvis bedömer utbildningsinspektörerna att det bedrivs ett omfattande och väl förankrat arbete för att förhindra kränkande behandling på Gransäterskolan. Detta arbete bör beskrivas i skolans handlingsplan.

Elevernas inflytande skall ske på många sätt och det formella inflytandet är, trots en tydlig grundstruktur, inte omsatt på ett enhetligt sätt bland arbetslagen. Inom vissa enheter fungerar det, men inte inom andra.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Under inspektionen har ett stort antal lektioner besökts och många inspirerande och skickligt genomförda undervisningspass har iakttagits. Det gäller även arbetet med barnen i förskoleklass och arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Vid lektionsbesök har observerats lärare som visat tilltro till elevernas förmåga och lärare som gett elever möjlighet att ta ansvar och att arbeta laborativt för att fördjupa kunskaperna. I bland annat matematik har noterats goda exempel på hur elever både arbetar självständigt och tillsammans diskuterar fram lösningar.

Det finns ett nära samarbete mellan specialpedagogerna och de olika arbetslagen vid skolan. Däremot fungerar inte samarbetet mellan enheterna vid skolan och ibland brister det även mellan arbetslagen inom samma enhet. Detta resulterar i att den pedagogiska idériedom som finns hos pedagogerna på Gransäterskolan inte får den spridning den förtjänar.

Språkutveckling är ett prioriterat område på Gransäterskolan. I denna prioritering finns läsning som en nyckel. Som nav i skolan finns biblioteket och det är öppet under hela skoldagen. Skolbibliotekarien sitter med i ledningsgruppen, vilket tydligt visar hur skolledningen ser på bibliotekets roll. För att möta de

behov som finns i verksamheten arbetar bibliotekarien enligt en ”efterfrågemodell” och deltar vid arbetslagens möten.

I de uppdrag som skolledningen gett till arbetslagen vid läsårets start ingår att visa hur de schemamässigt tänker minimera den uppstyckade tiden genom att bl.a. arbeta tematiskt och ämnesintegrerat. Inspektionen har dock inte, annat än i undantagsfall, iakttagit spår av detta. Eleverna uppger att ämnesövergripande arbete är sällsynt. Arbetslag med ansvar för förskoleklass och årskurs ett till och med fyra har fått skolledningens uppdrag att tillse att den estetiska verksamheten inryms i tema – och ämnesintegrationen. Fritidspersonalen uppger att de ansvarar för de praktiskt estetiska inslagen under skoldagen. Eleverna i årskurs fem säger att de saknar KA, kreativa aktiviteter, något som föranleder en fundering över om dessa inslag avtar med stigande ålder.

Utvecklingssamtalen uppskattas av elever och föräldrar. Syftet med utvecklingssamtalen är att samtala om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. Informationen bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna. Exempel på en sådan utvärdering är tidigare nämnda diagnoser. Utvecklingssamtalen på Gransäterskolan skall, i enlighet med skolans mål, utmynna i en individuell utvecklingsplan som omfattar huvudområdena Normer och Värden, Utveckling och lärande samt Elevers ansvar och inflytande. Föräldrar uppskattar de individuella utvecklingsplanerna, men önskar att utvecklingssamtalen skall ske i början av terminen för att det skall finnas gott om tid för eleverna att nå målen.

Den information och vägledning som eleverna i årskurs 9 fått inför gymnasievalet är de mycket nöjda med. Eleverna genomför prao i årskurserna 8 och 9 och de får göra den inom kommunen. Eleverna kan själva skaffa praoplatser, men den egna föräldern får inte vara handledare. Praon följs upp på olika sätt genom till exempel att eleverna skriver en praodikt, en uppsats eller en platsansökan. Även muntliga redovisningar förekommer och i mån av tid får eleverna besök av sina lärare under praon.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolverkets utbildningsinspektörer att i den pedagogiska verksamheten på Gransäterskolan tillämpas olika metoder och undervisningssätt. Inslagen av tematiskt och ämnesövergripande arbete kan dock utvecklas.

Rutiner för samarbetet mellan respektive enhet och specialpedagogerna finns. Däremot saknas samarbete mellan de olika enheterna till stor del och även mellan lagen inom samma enhet. Detta resulterar i att erfarenheter och kunskaper inte får den spridning som skulle kunna berika all verksamhet på skolan. Därför bör initiativ tas för att skapa dessa kunskapsforum.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

På Gransäterskolan finns två rektorer med ansvar för olika arbetsenheter från förskoleklass till och med årskurs 9. Som kontakt mellan skolledning och respektive arbetslag finns en arbetslagsledare. En av rektorerna ansvarar dessutom för de kommunövergripande grupperna, den elevvårdande personalen och specialpedagogerna. Den andre rektorn ansvarar även för ett servicelag som består av vaktmästare, skolassistenter samt skolmåltidspersonal. Utöver ansvaret för arbetslagen har en uppdelning av övergripande frågor fördelats mellan rektorerna. Att fördela ansvaret på två rektorer ställer stora krav på inblandade. Inspektionen har visat att, bland annat när det gäller det formella inflytandet, omsätts det på olika sätt beroende på olika signaler eller att informationen från skolledningen tolkats på skilda sätt. Däremot råder ingen oklarhet bland skolans personal vilken rektor som ansvarar för respektive arbetsenhet och enligt utbildningsinspektörerna gör rektorerna ett bra arbete.

Det är oklart för skolledningen vilka principer som ligger till grund för den resursfördelning som skolan får från kommunen. Dessutom kommer information om viken budget skolan får väldigt sent. Enligt uppgift från skolledningen har det ibland gått en stor del av verksamhetsåret innan besked har kommit skolan till del. Att i det perspektivet styra resurserna på den egna skolenheten innebär stora svårigheter. Skolledningen har fördelat resurserna mer eller mindre lika mycket per elev.

Rektor skall vara pedagogisk ledare. Varierande uppfattning om denna funktion kommer från både elever, personal och föräldrar. Vissa uppger att rektor är synlig i verksamheten och skaffar sig kunskaper om läget i de olika enheterna, andra uppger att rektor är osynlig. Dessutom har de äldsta eleverna svårt att nå rektor och måste enligt uppgift maila först för att få en tid att träffa vederbörande. Inspektionen har noterat att de olika undervisningslokalerna är öppna på skolan, men att expeditionen alltid varit låst.

I Håbo kommun skall alla skolor använda ett kvalitetsverktyg som heter Cockpit. Detta har anpassats för att stämma överens med kommunens bildningsplan. Ett stort antal enkäter genomförs, sammanställs och värden för olika parametrar presenteras. Under 2003 genomfördes Cockpit för andra året och resultatet från den senaste undersökningen fanns inte framtagna vid inspektionstillfället. I Gransäterskolans kvalitetsredovisning för 2002 presenteras skolans resultat från Cockpit och rektor gör även kommentarer till de olika värdena. Skolledningen upplever inte kommunens kvalitetskoncept som ett effektivt verktyg för

förbättringsarbete. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning skall denna innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Gransäterskolans kvalitetsredovisning lever ej upp till dessa krav.

I skolans arbetsplan finns, som tidigare påpekats, plan för när uppföljning och utvärdering skall ske. Resultaten av denna process måste analyseras och lämpliga åtgärder vidtas. Detta arbete har goda förutsättningar att verka för kvalitetsförbättringar.

Sammanfattningsvis bedömer utbildningsinspektörerna att skolans organisation skapar oklarheter ute i verksamheten, trots ett gediget arbete att förhindra det. Rektors roll som pedagogisk ledare behöver förtydligas, likväl vad som ingår i arbetslagsledarens mandat.

Skolans kvalitetsredovisning lever inte upp till författningarnas krav.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

I Håbo kommun erbjuds inget aktivt val av skola utan närhetsprincipen gäller. För Gransäterskolan innebär det att en majoritet av eleverna kommer från skolans närområde. De elever som går i de kommunövergripande grupperna Aspen och Eken kommer från olika delar av kommunen. Eleverna i enhet 6B har alla det gemensamt att de under årskurs 1–5 gått på Slottsskolan.

De föräldrar som önskar skolbarnsomsorg för sina barn har fått detta och någon kö finns inte. Samordning sker under morgon- och eftermiddagspassen inom omsorgsverksamheten. Föräldrar känner sig osäkra om fritidspersonalen kan ha kontroll över samtliga barn i grupperna. Dessutom känner föräldrar inte alltid till vilka vuxna som är personal och vilka som är andra vuxna på besök i verksamheten.

Skolan har tagit fasta på det ökade behovet av motion och rörelse och har därför utökat antalet timmar utan att antalet timmar i andra ämnen har minskat. Detta har i sin tur medfört att fritids inte kan komma i åtnjutande av idrottslokalen.

De äldsta eleverna på skolan uttrycker en oro gällande språkval franska. Ständiga byten av lärare har förekommit i franska och i förhållande till de flesta grupper på skolan måste franska årskurs nio räknas till de större med 23 elever. Dessutom saknade flera av dessa elever en lärobok i ämnet medan andra hade tillgång till en sådan.

I grundskolan skall eleverna garanteras en undervisningstid omfattande 6665 timmar. På Gransätersskolan kan den garantin inte lämnas. Skolledningen har bitt de olika arbetslagen att senast den 15 augusti 2003 redovisa enhetens timplan. Vid inspektionen hade endast en enhet redovisat detta. Skolledningen är medveten om denna brist. Det finns en annan dimension ut timplanesynpunkt och det gäller för de elever som kommer från Skokloster och går årskurs 6–9 på Gransätersskolan. Får dessa elever sammantaget den garanterade undervisningstiden?

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets utbildningsinspektörer att eleverna på Gransätersskolan erbjuds pedagogisk verksamhet och utbildning i enlighet med de nationella bestämmelserna. Skolan har dock inte full kontroll över om eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

En tanke med Håboskolan är att varje arbetslag, f-4 respektive 5–9 skall vardera ha cirka 80 elever. Efter dessa principer har lokalerna utformats, vilket innebär att de stundtals upplevs som trånga eftersom elevantalet är högre. I övrigt har lokalerna mycket god standard, även om temperaturen inte alltid är den önskvärda och inte heller ventilationen. Både personal och föräldrar har synpunkter på skollokaler utformning. Kritiken kan sammanfattas med att de svaga eleverna inte klarar av alla intryck de utsätts för i de öppna lokalerna.

Som skolans hjärta finns ett välutrustat skolbibliotek som alltid hålls öppet. Skolbibliotekarien finns som en tydlig resurs på Gransätersskolan och år 2000 utnämndes biblioteket till "Årets skolbibliotek". Eleverna tar själva ansvar för registrering och återlämning av de boklån de gjort.

Tillgången på personal upplevs som genomgående god med undantag för personaltättheten på fritidshemmen och antalet specialpedagoger. Extra god personaltillgång finns för eleverna på Aspen och Eken. Skolans personal har en hög kompetens och ca 90 procent är behöriga. Som ett led i att ytterligare stärka personalens kompetens har skolan ansökt och erhållit Växtkraft Mål 3-medel från EU.

Resurser finns även i form av skolhälso- och elevvårdspersonal även om kommunen vid inspektionstillfället saknade skolläkare. Studie- och yrkesvägledare finns på skolan och ett team av specialpedagoger. Som framgår av tidigare skrivningar bedöms inte dessa insatser täcka det behov som finns och därför blir vissa elever utan specialpedagogiskt stöd, något som till viss del även gäller för eleverna i de kommunövergripande undervisningsgrupperna.

Generellt sett finns en god tillgång på läromedel. Det finns en policy i kommunen att det skall finnas en dator på var 10:e elev, men det är tveksamt om den nivån nås på Gransäterskolan.

Sammanfattningsvis bedömer utbildningsinspektörerna att skolans resurstillgång är godtagbar. En översyn bör ske för att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får tillgång till detta.

Sammanfattande bedömning

Gransäterskolan karaktäriseras mycket av struktur och ”ordning och reda”. Strukturen, tillsammans med den kompetenta personalen och elevunderlaget ger skolan unika möjligheter att bli ett lysande exempel på hur en skola kan drivas framgångsrikt.

Den pedagogiska verksamheten i Gransäterskolan ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan. Personalen arbetar ambitiöst för att främja alla elevers lärande.

Skolverkets inspektörer anser dock att det finns utrymme för att utveckla verksamheterna genom att

- fortsätta att utveckla värdegrundsarbetet,
- vidareutveckla det påbörjade arbetet med kursplanerna,
- analysera orsakerna till skolans resultat och vidta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- skapa en helhet av skolans handlingsplan mot kränkande behandling,
- se till att det formella elevinflytandet genomförs på ett enhetligt sätt på skolan,
- sprida pedagogiska idéer mellan arbetslagen på skolan,
- tydliggöra rektorsrollen,
- tillgodose elevens språkval,
- se över resurserna för specialpedagogiska insatser och fritidsverksamhet.

Inspektionen av Gransäterskolan visar att skolan inte uppfyller gällande bestämmelser vad gäller

- skollagens krav på skolläkare,
- åtgärdsprogram för barn i behov av särskilt stöd,
- säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid,
- säkerställa att barn i behov av särskilt stöd får tillgång till detta,
- skolans kvalitetsredovisning.

Datum	Ort
2004-02-04	Stockholm

Gunnel Eriksson

Arne Hedebark